

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29 Kasım 2024
Sayı: 948

10/2118

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Türkiye'ye Avrupa Birliği tarafından mültecilere insanî yardım için verilen fonların usulüne aykırı harcandığına ve bu fonların bir bölümünün iadesinin talep edildiğine dair iddialar ile mültecilere yönelik son on yılda ülke genelinde yurtdışı kaynaklı fonların ne şekilde harcandığının tespiti ve bu konudaki sorunların araştırılması amacıyla Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini saygılarımızla arz ederiz. 28.11.2024

Semra DİNÇER
Ankara MV.
Jüce

Yoncalı Atakan CİNVER
Karaman MV.
İ. Güv

Namık TAN
İstanbul Milletvekili

Utku GAKIRÖTEK
Eskişehir MV.
U. Jüce

Şeref ARPACI
Denizli MV.

Umut AKDOĞAN
Ankara MV.

Ayhan BARUT
Adana MV

Burhanettin BULUT
Adana MV

Ulaş KARASU
Sivas MV

Süleyman BÜLBÜL
AYDIN MV

Murat ÇAN
Samsun MV

Turan TAŞKIN ÖZER
İSTANBUL MV.

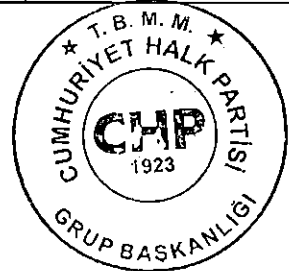
Servet ELLİAĞA

Hatay MV.
Fahri ÖZKAN
Kırklareli MV.

Sergin TEMİZLİK
Diy. MV

Sıra No	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmzası
1	AYKUT KAYA	ANTALYA	AK
2	ALİ KARAOBA	İSTANBUL	AK
3	Orhan Sömer	Adana M/	AK
4	Nermin Yıldırım Koca	Hatay	AK
5	Bilal Bıçcı	Adana	AK
6	Hakan Özlük	BURSA	AK
7	Serkan SAKI	Balıkesir	AK
8	Mahir POLAT	İzmir	AK
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			

GEREKÇE

Türkiye, önce Suriye İç Savaşının, ardından Afganistan'da Taliban rejiminin iktidara gelmesinin ardından bu iki ülkeden yoğun bir mülteci akınına uğramıştır. Osmanlı Devleti'nden kalan tecrübelerin ışığında Türkiye Cumhuriyeti, kurulduğu günden beri toplu göç ve iltica politikalarında etkin ve başarılı iskân politikalarını uygulamış olsa da, hükümetin son 13 yılda mülteci iskânı konusunda başarısız olduğu ve Türkiye'nin bir mülteci krizinin içinde olduğu düşüncesi kamuoyuna hakimdir.

Geçici koruma statüsünde Türkiye'de bulunan çok sayıda mülteci ülke içerisinde çeşitli güvenlik sorunları ve ucuz emek sömürüsü ile karşı karşıya olup, bazı aşırı sağ partilerin "mültecilerin çok iyi şartlarda yaşadıkları," "devlet bütçesinden beslendikleri," ya da "kamu hizmetlerinde öncelik sahibi oldukları" yönündeki abartılı propagandanın etkisiyle de toplumsal tecrit boyutuna ulaşacak ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Bunun yanında yoğun mülteci nüfusunun iskânı ve ülke içindeki hareketlerinin devlet organlarınca yeterince kontrol edememesi, hâlihazırda mukim Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları arasında da mültecilerin varlığına yönelik korkulara, sosyal ve kültürel temelli endişelere yol açmaktadır. Nitekim, Suriye'den mülteci alımında özellikle ilk yıllarda herhangi bir değerlendirme kriterinin uygulanmaması, bu ülkede yasadışı eylemlere karışmış binlerce kişinin Türkiye'ye sızmasına yol açmış, bu kişilerin Türkiye'nin yerli nüfusuna yönelik birçok şiddet eylemine karışması da Türkiye'de mültecilerin varlığını bir uluslararası güvenlik sorunu hâline getirmiştir.

AB ile imzalanan ve 1 Ekim 2014 tarihinde yürürlüğe giren Geri Kabul Anlaşması sonrası, Türkiye benzer toplumsal korkular yaşayan Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ile mülteci kitleleri arasında "fon karşılığı" bir tampon bölge hâline getirilmiştir. Bu sorunlu ilişki modeli, ülkemize yönelik incitici üslup taşıyan sert eleştirileri de beraberinde getirmiş, Türkiye "mültecileri kontrol karşılığında haraç alan ülke" şeklinde yansıtılmaya başlanmıştır. Ülkemizin itibarına büyük zarar veren bu durumu derinleştiren bir gelişme 2024 Nisan ayı sonlarında Avrupa (Birliği) Sayıştay'ının (ECA) ülkemize verilen mülteci fonunun kullanımı ve denetlenmesi konusunda yayınladığı eleştiri ve AB yetkililerinin "usulsüz kullanım" gerekçesiyle Milli Eğitim Bakanlığı'ndan (MEB) para iadesi talep etmesidir.

AB'nin Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı (FRIT), Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin desteklenmesi için ciddi bir ek fon desteği sağlanması doğrultusunda Avrupa (Birliği) Konseyi'nin yaptığı çağrıya cevaben 2015 yılında oluşturulmuştur. Programın toplam bütçesi 6 milyar Euroluk bütçesi, 2016-2017 ve 2018-2019 dönemlerinde verilmek üzere iki eşit parçaya bölünmüştür. Program; sağlık, eğitim, koruma ve temel ihtiyaçların karşılanması gibi insani yardımlar ile eğitim, göç yönetimi, sağlık, belediye altyapısı ve sosyo-ekonomik destekleri kapsayan kalkınma yardımlarından oluşmaktadır.

ECA Raporu, bütçenin uygulanma ve yönetimine dair birçok eleştirinin yanı sıra MEB'in veri saklama ve okul inşaat ihaleleri üzerinden usulsüzlükle suçlamakta ve verilen parayı geri talep etmektedir. AB denetçileri; projeler arasında boşluk olmamasına rağmen öğretmenlere tazminat ödendiği ve bu durum Türk İş Kanunu'nda yasakladığını da bildirmiştir. Avrupa Komisyonu'nun Ağustos 2023'te Bakanlıktan 8.4 milyon Euro'nun geri ödenmesini talep eden bir mektup gönderdiği ancak Bakanlığın bu talebi reddettiği basına yansıyan haberlerde aktarılmaktadır. ECA raporu "AB, Türkiye'nin hukukun üstünlüğü ve temel haklar konusunda gerilemesi nedeniyle yaptırım ve kısıtlamalara maruz kaldığını da aktarmaktadır.

Özelde MEB'in, genelde ise Türkiye'nin itibarına gölge düşüren bu gelişmelerin araştırılması, ECA Raporu bulgularının doğrulanması durumunda diplomatik ilişkilerimize kısa ve uzun vadede zarar verebilecek eylemlerin sorumlularının araştırılarak haklarında gerekli işlemlerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve talep ederiz.

